

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

Práve držíte verzi hry: Jonatán

VYDEJ SE PO STOPÁCH PŘÍBĚHŮ A PÁTREJ PŘÍMO V ULICÍCH

Vydej se na cestu, po stopách chlapců a dívek, jejichž osud většinou skončil v nacistické vražedné mašinerii. Povede se ti zachránit osobu, kterou budeš reprezentovat? Dokážeš využít situací ve „městě paradoxů“, terezínském ghettu?! Zahraj si hru přímo v ulicích bývalého ghetta. Hrát můžeš sám jako jednotlivec, s celým oddílem nebo jako školní třída. Vydej se poznat příběhy a zažij, jak se v Terezíně za války žilo.

PRO KOHO JE HRA URČENA?

Hra je určena pro všechny zájemce starší 10 let (mladším doporučujeme hrát v doprovodu starších, nejen vzhledem k nutnosti pohybovat se po městě podle mapy, ale i kvůli delším textům, se kterými se ve hře pracuje), kteří rádi objevují nové věci, nebojí se hýbat ani přemýšlet. Vhodná je i pro dospělé zájemce. Jedna verze hry trvá cca 90 minut (hodně také záleží na orientačních schopnostech, věku a motivaci hráčů). Lze také navštívit celou řadu zajímavých expozic přímo ve městě.

Podrobnosti ke hře, tipy a další materiály najdete na www.terezinskastafeta.cz/hra. Jak se ti hrálo? Napiš nám to na web.

Hru se pro vás rozhodli připravit přibližně 13 letí kluci a holky z Přírodní školy, kteří si v rámci projektu Terezínská štafeta, vzali už před více jak 6 lety za své, ukázat své generaci jak vypadal život v ghettu za doby druhé světové války. Více o Terezínské štafeta a jejích aktivitách najdete na www.terezinskastafeta.cz nebo na Facebooku. Pokud vás zajímají časopisy, které děti v terezínském ghettu vydávaly, najdete je k prohlížení na www.vedem-terezin.cz.

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

Ahoj,

jmenuji se Jonatán Muřmelstein a sem do Terezína jsem přijel
M transportem s otcem a matkou.

Ještě teď vzpomínám na tu strašnou noc, kdy nám přinesli povolání do
do transportu. Druhý den jsme museli nastoupit do transportu do
Terezína. Bylo to strašné. Všichni příbuzní plakali, a co bylo
nejhorší, dřív jsme vlastně ani nevěděli, že jsme Židé - Němci
to našli někde v archivech a rodokmenech.

A tak jsem tady v Terezíně š ve městě hladu, špíny a neustálého
strachu z dalších transportů na Východ.

Ale přeci jenom, můžeme tady hrát divadlo, fotbal a dokonce
máme i svoje vlasní hřiště.

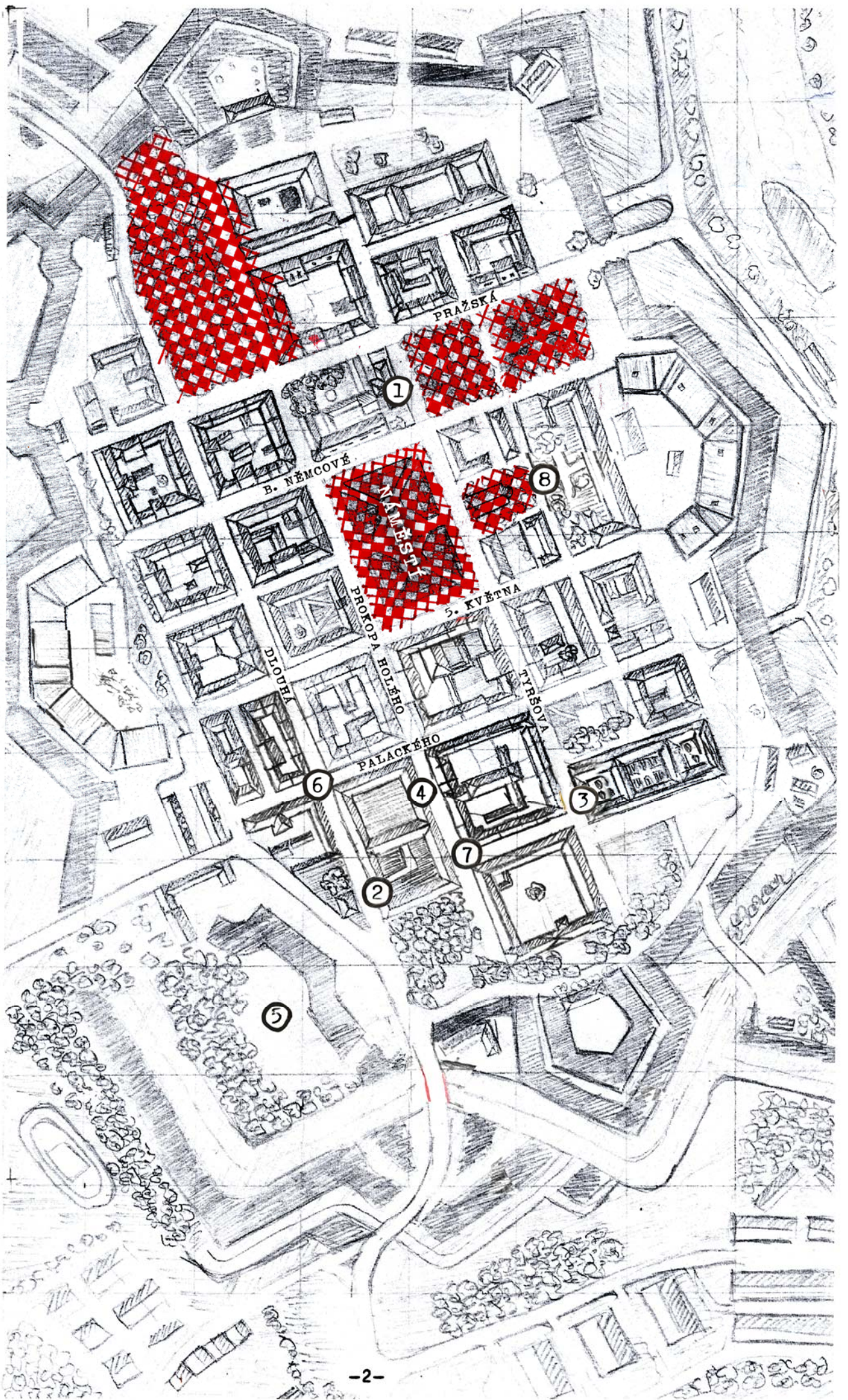
Když budete v Terezíně delší dobu, naučíte se využívat i
jeho kladnou stránku a alespoň trochu zapomínat na ty špatné
věci. Naučíte se také, kde si sehnat jídlo, když máte hlad,
čím a jak podplatit četníka, aby vás pustil kousek za hradby.

Inu, Terezín je město paradoxů a jestli je nevyužijete, dopad-
ne to s vámi špatně.

JONATÁN MURMELSTEIN

TEREZIN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

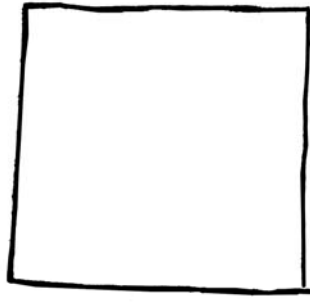
TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

FOTOGRAFIE

JMÉNO: .....

PŘÍJMENÍ: .....

VĚK : .....

P R A V I D L A H R Y

1. Nesmíte chodit do červeně vyšrafovaných ploch.
2. Pokud chodíte ve skupině, nesmíte se rozdělit.
3. Písmeno u správné odpovědi zapiště do závěrečné tajenky (níže) do kolonky odpovídající číslu před úkolem.
4. Úlohy, u kterých není číslo, nemají vliv na závěrečnou tabulku.
5. Choďte po číslech v mapě popořadě, tak jako jsou za sebou.
6. Pro plnění některých úkolů je nutné se ptát i místních lidí.

Závěrečná tajenka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25							

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

2. Kdo byl zástupce říšského protektora?

- N - Emil Hácha
- O - Adolf Hitler
- R - Reinhard Heidrich
- C - Karl Rahm

22. Kdo byl velitelem jednotek SS v Terezíně?

- C - Karl Rahm
- W - Reinhard Heydrich
- O - Jakob Edelstein
- P - Fredy Hirsch
- N - Rudolf Janetscheck

20. Kdy bylo založeno město Terezín?

- C - 1531
- Y - 1780
- S - 1444
- B - 1939

18. Kolik žilo v Terezíně obyvatel před válkou?

- V - 1000
- T - 10 000
- Ž - 5000
- F - 8000

7. V jakém období trvala Druhá světová válka?

- N - 1931 až 1939
- G - 1941 až 1947
- P - 1939 až 1945
- L - 1951 až 1957

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

1. ZASTÁVKA, DOMOV, L417

Énes nás probudil Preek jako obvykle v sedm hodin.

Petrovi bylo od rána špatně, a tak dnes nevyjde patnácté číslo Vedem, což nás všechny mrzí. Hned poté, co jsme vstali, jsme e šli umýt do umývárek, slyšeli jsme, že tam neteče voda, ale byla to bonke, což nás všechny mrzelo, protože jsme se tou příšerně studenou vodou museli do půl těla umýt.

Pak jsme posnídali to, co zbylo od večere, zapili to horkou černou vodou a vyrazili do práce.

1. Spoj spisovatele s jejich díly a poté vyber dílo, které by sis v Terezíně nemohl přečíst.

Ý - Babička	J.K.Rowlingová
V - Cesta kolem světa za 80 dní	Božena Němcová
P - Harry Potter	Karel Čapek
Z - Dášenka	Jules Verne

Vedle díla, které sis nemohl přečíst, je písmeno, to zapiš do tajenky.

10. Co znamená hebrejsky nápis nad vraty?

Í- vzpomeň
V- holocaust
Y - obět
Z - zapomeň

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

2. ZASTÁVKA, ŠLOJSKA, POMOC S TRANSPORTEM

Když jsem šel do práce, potkal jsem ghetouše a ten mi řekl, abych šel pomáhat s transportem sem k Hamburku. Ten právě přijel z Prahy. S určitou lítostí jsem sledoval starého pána zřejmě z vyšších vrstev, protože měl na krku zlatý řetízek, který mu za chvíle ve šlojzce stejně seberou. Já jsem na voze vozil zavazadla příjíždějících a vozil je ke šlojzce. Všude panoval nepopsatelný zmatek a beznaděj. Teprve po dvou hodinách jsem se mohl vrátit na Domov, abych poprosil Prcka, aby mě omluvil z práce, kam jsem nemohl dorazit. Tak jsem alespoň s klukama na půdě vyslechl kus jejich vyučovací hodiny české literatury.

Najdi místo, odkud byla tato fotka focena a srovnej jí se součastností.

21. Nyní vyber naopak, co se nezměnilo...

- A - Směr vyrytých čar na vratech
- K - okna jsou zamřížovaná
- C - Šířka chodníku

15. Co si vzít s sebou do Terezína?

- A - porcelánové nádoby konzervy ešus a cukr
- E - cukr konzervy deka ešus
- F - náhrdelník pistole boty knihy

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

3. ZASTÁVKA, MENÁŽKA, MAGDEBURSKÉ KASÁRNY

Dnes jsem měl velkou smůlu, ztratil jsem menážku - kartičku na kterou se vydává jídlo. Když jí ztratíte, máte velký problém a musíte zajít na sídlo židovské samosprávy do Magdeburských kasáren, kde vyfasujete novou. Samozřejmě až po zdlouhavém hledání, čekání a dokazování, to proto, abyste neměli dvě a nechočili si projídlo podruhé.

3. Kolik chocholů má koňská maska?

F - 6

A - 3

B - 4

8. Co znamená slovo v tajence?

Í - Židovská samospráva

V - Hodnost SS

S - židovský svátek

Vyplň tajenku - první písmeno je přehlasované

První člověk podle bible

Velká zalesněná plocha

Vězeň

Výbuch sopky

Řeka, která protéká Paříží

Opak - smutný

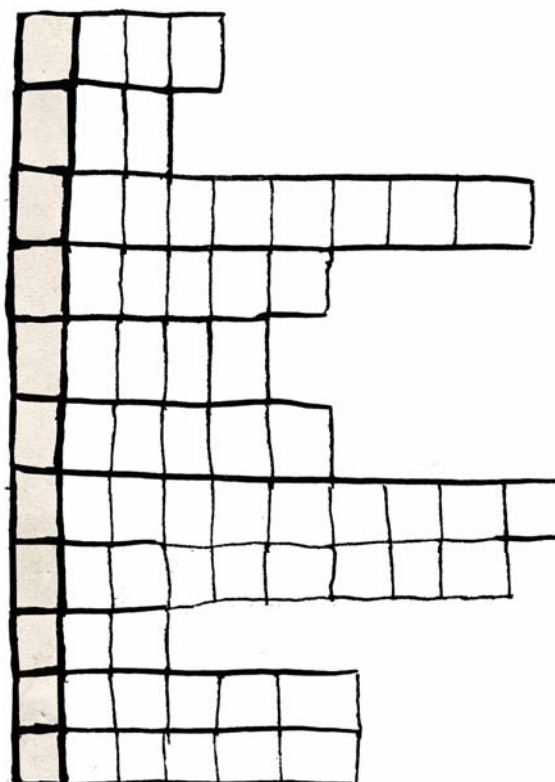
----- proud, například v zásuvce

dostat se do dopravního prostředku

anglicky krysa

kontinent, na kterém je velké horko

zařízení na pečení

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

4. ZASTÁVKA, JÍDLO, HAMBURSKÉ KASÁRNY

4. Terezínský jídelníček - podle pamětníka
sobota - brambory s omáčkou, maso, černá káva
neděle - brambory s omáčkou, bez polévky, v. polévka
pondělí - 6 bramborů, v. černá káva

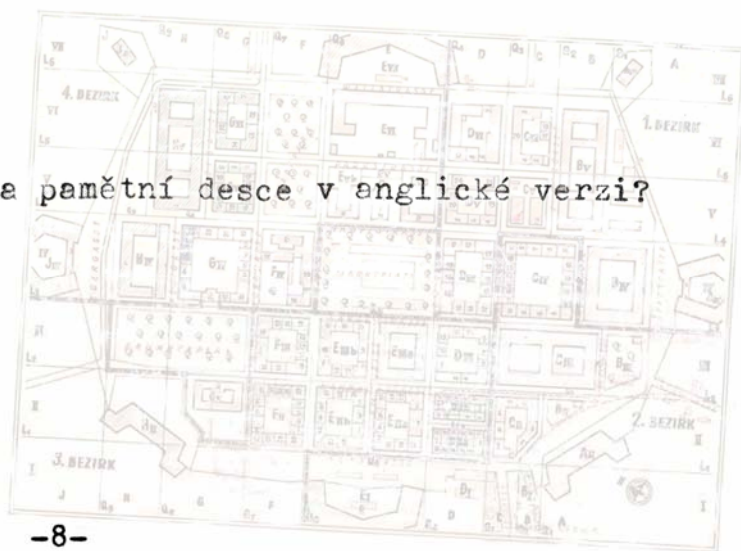
Čeho mají k jídlu nejvíce?

- M - mrkev, turín, melta
C - omáčka, brambory, černá káva
G - omáčka, čaj, meloun

Konečně jsem tady na dvoře Hamburských kasáren na nově vyfasovanou menážku dostal; oběd. Dnes byly brambory (jako obvykle), tentokrát ale i s omáčkou. Polévka byla také (hrachová - chemická), ale tu jsem dal jedné staré paní, která mě o ní německy prosila. Asi měla hrozný hlad - ostatně jako všichni staří. (i mladí) lidé v Terezíně. Zrovna dnes jsem se ale polévkou loučil těžko - práce byla vysilující a hlad jsem měl jako hladový vlk. Inu i vlk může být najedený.

23. Kolik písmen má 19. slovo na pamětní desce v anglické verzi?

- E - 9
B - 12
f - 11

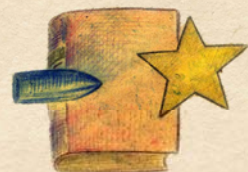

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

5. ZASTÁVKA, SPORT, BAŠTA

Vydal jsem se čutnou si na Baštu poblíž Bohušovické brány. Přeci jenom, každý si nějak potřebuje odpočinout od práce a při hře zapomenout, kde je. A navíc, fotbal tady v Terezíně hraje kde-kdo. Dřív jsem fotbal moc nemusel, ale tady jsem se ho naučil a hrozna mě baví. Bohužel dnes jsem přišel těsně před tím, než se kluci rozešli do domovů. Ale zahlédl jsem tu Fredyho Hirsche a to mě potěšilo, protože mi to připomnělo sportování na Hagiboru v Praze.

Článek z klukovského časopisu VEDEM:

Bašta, Terezínské hřiště. Když jsem byl poprvé na Baště skýtala tato jakožto hřiště smutný pohled. To, čemu se říkalo hřiště, byla pláň zvlněná hrbolky, na níž pracovala skupina mladistvých, jež byla zaměstnána zarovnáváním hřiště.

Od té doby uběhl dlouhý čas. Pak se rozneslo po škole, že budeme nacvičovat hru na otevření bašty a sotva se tato správa rozlétla po L417, přišla nová: Velký nástup mládeže na zahájení bašty, kde jí bude hřiště slavnostně odevzdáno. Jít zvědavostí šel jsem se podívat na baštu. A tu se mi naskytl pohled: krásné hřiště s dvěma brankami. Tu se předemnou objevila práce mých kamarádů. Práce ta byla vykonána nejen pro nás, ale pro veškerá terezínská ratolesti. To, o čem jsem psal zde, byla jen malá ukázka toho, že dospělí, kteří říkají, že mládež v Terezíně se učí jen šlojzovat, jsou na velkém omylu. Mládež se zde učí jedné věci, vážit si manuální práce.

12. Vylezte nahoru k plotu a podívejte se dolů na jih na cihlové valy. K čemu tyto valy asi sloužily?

- Y - ubikace starých
- N - sklad munice
- V - restaurace SS
- O - obřadní místnost pro zemřelé

17. Jaký měl autor pocit, když viděl Baštu poprvé?

- M - veselý
- V - zklamáný
- K - přímo úžasný

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

6. ZASTÁVKA, BRATRŮV DOMOV, HLAS PŮDY

Po zkoušce jsem zašel také za bratrem. Bydlí na chlapeckém domově Q 306. Mají tam dobrou partu, se kterou se seznámil již v Hamburku když jsem přijeli a Terezín byl ještě obyčejným městem. Takže tam bydlí s kamarády, i když by jako já mohl bydlet s tátou. Ale já možná taky porosím naše, abych se mohl přestěhovat na klukovksý domov v L 417. Prý by měvzali v Nešarimu.

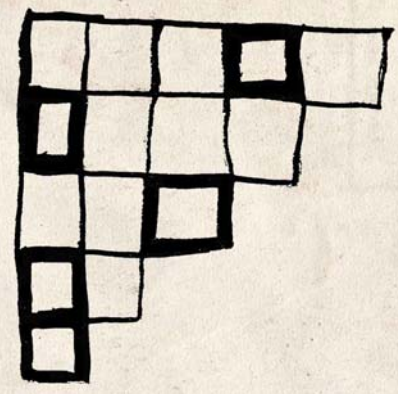
Bratr Martin byl nedšený z rajčete a hned mi ukazovat poslední číslo časopisu, který z kamarády vydávají. Jmenuje se hlas půdy a bylo v něm i několik rébusů. Jeden z nich můžete vyluštit dole.

Pak ale vypukla polštářová bitva a tak jsem raději zmizel, než nějakou schytám. Však je brzy zase uvidíme.

Úloha z časopisu Hlas půdy, který vydávali kluci na půdě domu před kterým právě stojíte:

6. Vyplňte tajenku a slovo, které vám vyjde v řádku doplňte i do sloupce. Získáte tak nápovědu pro další slovo v tajnce.

město v čechach
úder - synonymum
ženské jméno
výrez smíchu
spojka

*Odpověď napsáte, když sestavíte
ka sebe písmena ve čtverečku!*

- N - RAHAM
- V - MARMA
- A - HRAHA

25. Jaká ozdoba je nad dveřmi domova Q306?

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

7. ZASTÁVKA, ČETNÍK

Zrovna, co jsem odešel, zastavil mě četník a poslal mě skládat brambory k rohovému domu v hloku CIV mezi Q2 a L3. Pytle byly těžké a měl jsem co dělat, ale pak se stal zázrak a jeden pytel se roztrhl. Protože tam hlídali jenom dva ghetouši, nebyl problém si pár brambor si pár brambor vyšlojenout. Ale spouš budeme mít s klukama co na vylepšení večere. A určitě něco co zbyde i pro bráchu.

12. Bývalé označení, které je zminováno v deníku ještě stále na rohovém domu je. Jaká číselná kombinace na označeních není?

M - 04 - 10

O - 08 / 15

N - 09 - 15

Spoj ochranné složky v Terezíně s jejich charakteristikou.

Hitlerovci

organizované samosprávou

nežidovští občané
Československa

Ghettowache

četníci

jednotky SS

16. Jaká ochranná složka byla nejmocnější?

U - četníci

Š - jednotky SS

Y - ghttowache

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

8. ZASTÁVKA, NEMOCNICE, VRCHLABSKÁ KASÁRNA

K večeru jsem měl přijít na očkování do nemocnice ve Vrchlabských kasáren. Mělo jít o vakcínu proti obrně, který se prý dělala z krve dospělého člověka. Ale jestli to zabírá, nevím.

U nemocnice jsem potkal Hanuše Hachenburga. Říkal, že napsal divadelní hru, která se jmenuje Hledáme strašidlo. Prý je to o králi, který sbíral lidské kosti a sestavoval z nich velkou kostru, aby mohl strašit lidi, víc mi prý neprozradí. Ano, zní to opravdu absurdně, ale já si pod tím představuji A. Hitlera, který se snaží získávat lidi pro svou obrovskou nacistickou kostru.

Když jsem přišel do nemocnice, zjistil jsem, že tam tak velká fronta, že přijdu raději zítra. Při cestě přes dvůr jsem zazáviděl lidem, kteří sem spěchali do sprchy. Ale poukázku sem budu mít až za dva dny.

14. Který strom není na zahradě bývalé nemocnice?

K - DUB   E - KASTAN   D - VRBA   A - LÍPA

19. Přečti si příznaky a urči co je za nemoci?

- I - Zasehuje většinou plíce, mohou však být postiženy i hrtan, střeva, ledviny, kosti a kůže
- II - Projevuje se jako silná angína. Na mandlích a patře se tvoří šedý povlak. V nose se mohou vytvořit blány, které pos tupně ucpou dýchací cesty.

- C- spála a angína
- D- tuberkulóza a záškrt
- M- tyfus a tuberkulóza
- E- zánět močových blan a spála

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

24. Co znamená šlojz?

- R - když vám četník něco sebral
- A - špajz - sklad jídla
- L - když někdo něco ukradl

11. Co znamená Bonke?

- N - bubline
- D - fáme
- F - batch

5. Kolik slov jste mohli napsat do dopisu z Terezína, když jste byl Žid?

- B - 20
- S - 25
- Í - 30

13. Jaký v ghettu nevycházel časopis?

- R - RIM RIM RIM
- E - Vedem
- J - Mladý hlasatel
- P - Hlas z půdy

9. Co byla Menážka?

- L - poukázka na jídlo
- C - propustka na práci
- V - povolání do transportu
- Z - ghetto peníze

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

SLOVO NA ROZLOUČENOU

Živě si pamatuji na tu chvíli, kdy se mi klížily oči a já usínal na tvrdém kavalci společně s dalšími 40 hochy. Když se otevřely ~~na~~ dveře a tam stál člověk pověřený židovskou samosprávou na rozmášení povolání do transportu. Všichni jsme rázem ztuhli a bedlivě poslouchali, jestli neuslyšíme svoje číslo. Já ho ke své smůle uslyšel. Poslův hlas mi v uších zněl jako ozvěna zvonu, zůstal jsem jako přibitý a teprve až se za poslem zavřely dveře, sesypal jsem se se slzami v očích.

Slova se hned ujal náš vychovatel a utěšoval nás a utěšoval nás, že to nemůže být tak hrozné. Ale já jsem věděl, co jsem věděl - - odjížděl jsem ze své rodné země někam, kde to bude mnohem horší i když jsem ještě nevěděl, jak moc špatné to bude.

No, a tady končí můj příběh. Druhý den jsme byli nahnáni do dobytčích vagonů a odvezeni do Osvětimi - Birkenau. Matka zemřela již po cestě, o otci nic nevím. Bratr s námi nejel a já doufám, že stále žije, když píšu tato slova.

A já se s vámi loučím, teď, když čtete moje poslední slova...

Takto jsme pro vás hru připravovali... :) Doufáme, že se vám líbila.